

ירושלים, יד' אייר תשע"א
18 מאי 2011
112/2011

התמ"ג הממוצע לנפש בישראל הוא 75% מהתמ"ג הממוצע לנפש במדינות OECD- מתוך ממצאי פרויקט ההשוואה הבינלאומית לשנת 2008 על שווי כוח הקנייה (PPP¹) שנערך בקרב 50 מדינות

**Findings of the 2008 International Comparison Programme for 50 Countries shows that the
GDP per Capita in Israel is 75% of the GDP Per Capita in the OECD Countries.**

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל משתתפת בפרויקט ההשוואה הבינלאומית של התוצר המקומי הגולמי (התמ"ג) ומרכיבי ההוצאה במונחי שווי כוח הקנייה ('Purchasing Power Parities PPPs'). הפרויקט נערך כל שלוש שנים (בסבב), במשותף ע"י ארגון ה-OECD (הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח) והמשרד הסטטיסטי של מדינות האיחוד האירופי (EUROSTAT). מדינת ישראל משתתפת בפרוייקט החל מ-1996 וממצאים קודמים פורסמו לשנת 2005.

בסבב הפרויקט לשנת 2008 אשר סוכם לאחרונה, השתתפו 50 מדינות שכוללות 33 מדינות חברות בארגון ה-OECD (כולל ישראל שמשתתפת זו הפעם הראשונה כחברה מלאה בארגון) ו-17 מדינות, ששותפות לפרויקט אם כי אינן חברות בארגון. שווי כוח הקנייה הוא שער חליפין מיוחד אשר באמצעותו ניתן לנכות את ההפרשים ברמת המחירים בין המדינות השונות. בסכום כסף שהוחלף באמצעות שווי כוח הקנייה (PPP), ניתן לקנות סל סחורות ושירותים זהה בכל המדינות. כלומר, ניתן לאמוד את כוח הקנייה של המטבעות השונים על בסיס אחיד. לכן התמ"ג שמתקבל מהחישוב על בסיס שווי כוח הקנייה הוא במחירים קבועים² וההשוואה בין המדינות משקפת הבדלי כמויות של סחורות ושירותים בלבד. בפרויקט הנוכחי כלל ה"סל" כ-3,000 מוצרים והקיף מדגם רחב של סחורות ושירותים אשר מרכיבים את המדד. המחירים שנאספו במשך שלוש שנים, שימשו לחישוב יחסי מחירים לסחורות ושירותים בודדים ולאחר מכן שוקללו יחסי המחירים בנתוני ההוצאה המתאימים בחשבונות הלאומיים וחושבו ממוצעים עד לרמת התמ"ג.

¹ שערי חליפין מיוחדים באמצעותם ניתן לנכות את המחירים בין המדינות השונות המשתתפות בפרוייקט
² בהקשר של ה-PPP המונח "במחירים קבועים" משמעו "במונחי PPP" והוא מתייחס להבדלי כמויות בין מדינות באותה שנה. זאת, בניגוד להקשרים אחרים בהם מופיע מונח זה ואשר מתייחס להבדלי כמויות בין תקופות שונות במדינה כלשהי.

התוצר לנפש

מדד התוצר לנפש על בסיס שווי כוח הקנייה משמש לקביעת שיוך המדינות לקבוצות לפי רמת ההכנסה לנפש. המדדים מאפשרים לאמוד את עוצמתה של הפעילות הכלכלית של כל אחת מקבוצות המדינות כ"גבוהה" או כ"נמוכה" ביחס לקבוצות אחרות של המדינות המשתתפות.

לפיכך, חולקו 50 המדינות ע"י ה-OECD ל-5 קבוצות לפי רמת מדד התוצר הממוצע לנפש. הבסיס למדד נקבע לפי הממוצע של 33 המדינות החברות ב-OECD שהוא ה-100%.

ממצאי הפרויקט לשנת 2008 החלוקה הבאה משקפת את עוצמת הפעילות הכלכלית של המדינות השונות:

קבוצת המדינות עם מדד ברמה של 125 ומעלה הן: לוקסמבורג, נורבגיה, ארצות הברית, שוויץ והולנד.

קבוצת המדינות בה מדד התוצר לנפש נע בין 100 ל-124: אירלנד, אוסטרליה, דנמרק, שוודיה, איסלנד, אוסטרליה, קנדה, פינלנד, בלגיה, גרמניה, בריטניה וצרפת.

קבוצת המדינות בה מדד התוצר לנפש נע בין 75 ל-99: יפן, איטליה, ספרד, קפריסין, יוון, ניו-זילנד, סלובניה, קוריאה, צ'כיה וישראל.

קבוצת המדינות בה מדד התוצר לנפש נע בין 50 ל-74: פורטוגל, מלטה, סלובקיה, אסטוניה, הונגריה, קרואטיה, רוסיה, ליטא, פולין ולטוניה.

קבוצת המדינות בה מדד התוצר לנפש נע בין 25 ל-49: מכסיקו, בלרוס, טורקיה, רומניה, קזחסטן, בולגריה, מונטנגרו, סרביה, מקדוניה ובוסניה הרצגובינה.

קבוצת המדינות בה מדד התוצר לנפש נמוך מ-25: אלבניה, ארמניה וקירגיסטאן.

כאמור, מהממצאים עולה כי בשנת 2008 מדד התמ"ג לנפש בישראל, במונחי כוח הקנייה, נמצא בטווח שבין 75 ל-99 ומהווה 75% מהתוצר הממוצע לנפש במדינות ה-OECD. (ראה לוח מס' 1 המצ"ב). התמ"ג הממוצע לנפש בישראל הינו 27.3 אלף דולר והינו קרוב לתמ"ג לנפש בקוריאה – 28.5 אלף דולר, בפורטוגל – 26.5 אלף דולר ובמלטה – 26.3. זאת בהשוואה לקבוצה אשר בה מדד התמ"ג לנפש מעל 125: לוקסמבורג עם תמ"ג לנפש של 95.3 אלף דולר, נורבגיה - 64.4 אלף דולר, ארה"ב - 49.8 אלף דולר, שוויץ - 48.7 אלף דולר ואירלנד - 45.3 אלף דולר.

הצריכה הפרטית לנפש

מכיוון שהתמ"ג מורכב בנוסף לצריכת משקי בית גם מהשקעות, צריכה ציבורית ויצוא נטו, אין לראות ברמה גבוהה של תמ"ג לנפש כמשקפת בהכרח רמה גבוהה של צריכת משקי בית. כך לדוגמא, מדינה שבה שיעור ההשקעות מהתמ"ג גבוה באופן יחסי, עשויה להימצא ברמה גבוהה מהממוצע של תמ"ג לנפש, אך יחד עם זאת במידה ונבחן את רמת צריכת משקי הבית באותה מדינה, הרי היא עשויה להימצא מתחת לממוצע שאר המדינות. על מנת להשוות את צריכת משקי הבית בין המדינות חישב, ה-OECD בנוסף ל-PPP עבור התמ"ג גם PPP עבור "צריכה אינדיבידואלית בפועל לנפש", המתחשבת בנוסף לצריכה הפרטית של משקי הבית, גם בשירותים אשר מספקת להם הממשלה באופן אישי, כגון שירותי חינוך או בריאות.

לפי ממצאי הפרויקט ב-2008 עולה כי "הצריכה האינדיבידואלית בפועל לנפש" בישראל הגיעה ל-71% מממוצע מדינות ה-OECD, בדומה לפורטוגל (76%), סלובניה (75%) ומלטה (73%).

מדינות בהן הצריכה האינדיבידואלית בפועל לנפש גבוהה באופן משמעותי מזו של ממוצע ה-OECD הן ארה"ב (148%), לוקסמבורג (138%), נורווגיה (119%), בריטניה (116%) ושוויץ (111%).

לעומתן, אלבניה, ארמניה וקירגיסטאן, בהן נרשמו רמות נמוכות במיוחד (פחות מ-30% ממוצע ה-OECD), של צריכה אינדיבידואלית בפועל לנפש, במונחי PPP.

רמת המחירים

בחניה של רמות המחירים בכל אחת מהמדינות, כאשר חישוב רמת המחירים נערך על בסיס שווי כוח הקנייה (PPP) או על בסיס שער החליפין הרשמי, מגלה שאם ה-PPP במדינה גבוה משער החליפין, המשמעות היא ששווי יחידת מטבע אחת מבחינת כוח הקנייה שלה בשוק המקומי, נמוך יותר מאשר שווייה בשווקים של מדינות אחרות ולהיפך. הסיבה לכך קשורה בין השאר להבדלי מחירים של הסחורות והשירותים שאינם נסחרים בסחר בינלאומי. במדינה עם PPP נמוך משע"ח ניתן לרכוש סחורות ושירותים שאינם נסחרים בסחר בינ"ל במחיר זול יחסית למחירים בשווקים אחרים.

הבדלי ההגדרות בין שערי חליפין לבין שווי כוח הקנייה (PPP), הם ששערי חליפין מבטאים יחסי מחירים בין מטבעות שונים שמושפעים מעסקאות בינלאומיות ומדיניות בעוד ששווי כוח הקנייה מבטא יחסי מחירים בין מוצרים זהים במדינות שונות.

בישראל, בשנת 2008, נמצא ששער החליפין 3.5878 ש"ח היה נמוך משווי כוח הקנייה – 3.87 ₪. משמעות הדבר היא שניתן לקנות במטבע הישראלי בישראל, כמות קטנה יותר של הסחורות והשירותים מאשר בשווקים אחרים. בדרך כלל, לאחר שמנכים את השפעת ההבדלים ברמות המחירים בין המדינות ע"י השוואה במונחי PPP, נמצא שהפערים מצטמצמים בין המדינות בהן התוצר הממוצע לנפש במונחי שע"ח גבוה, למדינות שבהן התוצר הממוצע לנפש נמוך.

מדד התוצר הממוצע לנפש בישראל שמחושב על בסיס שווי כוח הקנייה מגיע ל – 75% מהתוצר הממוצע לנפש במדינות השייכות לארגון ה-OECD (76% על בסיס שער החליפין) ומגיע ל-80% מהתוצר הממוצע לנפש במדינות האיחוד האירופי (75% מהתוצר על בסיס שער החליפין). בהשוואה לארה"ב, התוצר לנפש בישראל על בסיס שווי כוח הקנייה הוא 55%, בעוד שלפי החישוב על בסיס שער החליפין התוצר הממוצע לנפש בישראל מהווה 59% מהתוצר בארה"ב.

ממצאי הפרויקט ההשוואה הבינלאומית לשנת 2008 עולה שרמת מחירי התמ"ג בישראל מגיע ל- 101% ממוצע של מחירי תמ"ג במדינות ה-OECD ול-108% מרמת מחירי התמ"ג בארה"ב.

השוואה בינלאומית של התמ"ג לנפש לפי שווי כוח הקנייה (PPP) ולפי שער חליפין - ממוצע 2008 (OECD 33=100)
 International Comparison of the GDP per Capita, by Purchasing Power Parities (PPP), and by Exchange
 (Rate – (OECD 33 = 100

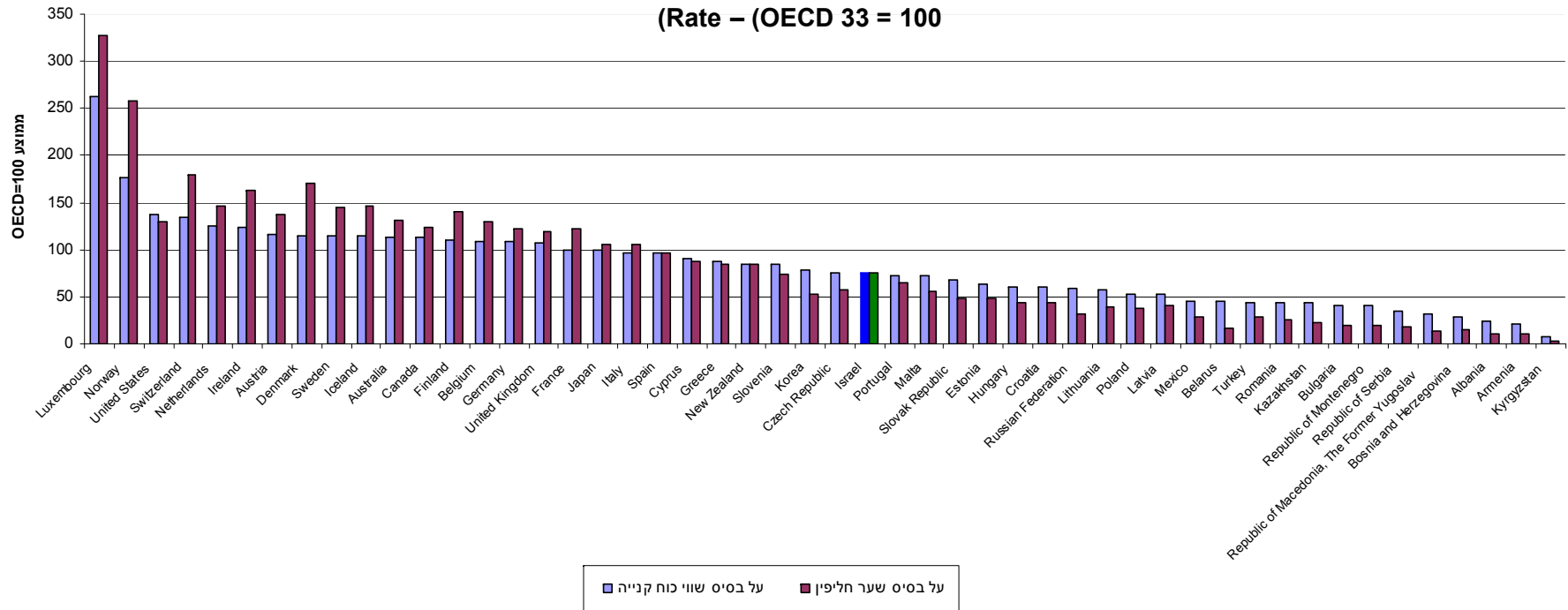

Table 1. Purchasing Power Parities (PPP) and International Comparison of the GDP and the Actual Individual Consumption

לוח 1. שווי כוח הקניה והשוואה בינלאומית של התמ"ג והצריכה האינדיבידואלית בפועל

ממוצע 2008 - 2008

country	שווי כוח הקניה US\$=1 Purchasing Power Parities (PPP) US\$=1	תמ"ג לנפש, OECD 33 = 100 GDP per capita, OECD 33=100		מדדים מחירי תמ"ג OECD 33=100 GDP price indices OECD 33=100	צריכה אינדיבידואלית בפועל לנפש, מדדים על בסיס שווי כוח הקניה OECD 33=100 Actual individual consumption per capita, indices based on PPPs OECD 33=100	מדינה
		מדדים על בסיס שער חליפין Indices based on exchange rates	מדדים על בסיס שווי כוח הקניה Indices based on PPPs			
OECD Members countries		מדינות חברות ב-OECD				
Austria	0.852	137	116	118	102	אוסטריה
Australia	1.48	132	113	117	101	אוסטרליה
Italy	0.788	105	97	109	93	איטליה
Iceland	119	146	114	128	110	איסלנד
Ireland	0.95	163	124	131	99	אירלנד
Estonia	8.62	48	64	76	58	אסטוניה
United States	1	129	137	94	148	ארצות הברית
Belgium	0.874	130	108	121	97	בלגיה
Germany	0.813	122	108	112	104	גרמניה
Denmark	8.03	171	115	148	104	דנמרק
Netherlands	0.846	146	125	117	107	הולנד
Hungary	129	43	60	71	57	הונגריה
United Kingdom	0.639	119	107	111	116	הממלכה המאוחדת
Turkey	0.894	28	44	65	45	טורקיה
Greece	0.701	84	87	97	98	יוון
Japan	117	105	99	106	92	יפן
Israel	3.87	76	75	101	71	ישראל
Luxembourg	0.905	327	262	125	138	לוקסמבורג
Mexico	7.47	28	45	63	46	מקסיקו
Norway	8.71	258	177	146	119	נורווגיה
New Zealand	1.49	84	85	99	87	ניו זילנד
Slovenia	0.631	74	85	87	75	סלובניה
Slovak Republic	16.1	48	68	71	64	סלובקיה
Spain	0.719	96	97	99	89	ספרד
Poland	1.85	38	53	73	56	פולין
Portugal	0.649	65	73	89	76	פורטוגל
Finland	0.919	140	110	127	99	פינלנד
Czech Republic	13.7	57	75	76	66	צ'כיה
France	0.887	122	100	122	102	צרפת
Korea	786	53	78	67	65	קוריאה
Canada	1.23	124	113	109	106	קנדה
Sweden	8.8	145	115	126	104	שוודיה
Switzerland	1.55	180	134	135	111	שוויץ
European Union	0.78	101	94	108	91	האיחוד האירופי
OECD 33	1.06	100	100	100	100	OECD 33
Non - OECD Members countries		מדינות שאינן חברות ב-OECD				
Albania	41.4	11	24	47	27	אלבניה
Armenia	156	10	21	48	24	ארמניה
Bulgaria	0.652	19	41	46	41	בולגריה
Bosnia and Herzegovina	0.757	15	28	53	34	בוסניה והרצגובינה
Belarus	866	17	45	38	44	בלרוס
Russian Federation	14.3	32	59	54	54	הפדרציה הרוסית
Latvia	0.395	41	53	77	54	לטביה
Lithuania	1.69	39	57	68	63	ליטאניה
Republic of Montenegro	0.356	20	40	49	49	מונטנגרו
Malta	0.564	56	72	78	73	מלטה
Republic of Macedonia, TH	18.4	13	32	41	36	מקדוניה
Republic of Serbia	31.5	18	34	53	40	סרביה
Croatia	3.82	44	60	73	56	קרואטיה
Kazakhstan	67.5	23	44	53	32	קזחסטן
Kyrgyzstan	13.3	3	8	34	13	קירגי'סטן
Cyprus	0.698	88	91	96	96	קפריסין
Romania	1.6	26	44	60	45	רומניה